

Прилог 4

ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

Корисник "Друштво за помоћ МНРО". Лозница 15300

Назив пројекта „Знањем против препрека“

Број уговора 182/1

Вредност уговора 392.000,00 динара

Период на који се односи активност 01.04.-15.12. 2010.год.

1. Сажетак пројекта

Овај део обухвата по једну или две реченице о циљу пројекта, циљној групи или групама, главним пројектним активностима, методологији и очекиваним резултатима

Пројекат има за циљ побољшање положаја младих са сметњама у развоју у Лозници, кроз укључивање у активности менталног, физичког и социјалног оспособљавања на нивоу њихових способности.

Специфични циљеви пројекта су:

1. Израда јединствене базе података лица са сметњама у развоју на територији Града Лозница;
2. Већи степен социјализације у вршњачку групу младих са сметњама у развоју и то кроз активности рада у групи (формиране на основу критеријума: узраст, категоризација, место боравка младих...);
3. Развој ментално-физичке способности младих са сметњама у развоју, кроз успостављање менталног става према раду и одржавање, односно формирање радних навика;
4. Сензитизација јавности за проблеме ове категорије младих;

Корисници услуга су млади и одрасли са сметњама у развоју који нису обухваћени редовним системом образовања због степена ометености или су школовање завршили одавно, и од тада су у изолацији.

Директни корисници:

Пројектним активностима било би обухваћено:

- школска деца до 15 година са сметњама у развоју – 10
- млади узраста од 15-25 година са сметњама у развоју – 10
- млади узраста од 25-40 година са сметњама у развоју – 13
- млади из Дневног боравка „Сунце“ са сметњама у развоју – 7

Индиректни корисници:

Индиректни корисници услуга били би:

- породице младих обухваћених активностима - 80
- блиски пријатељи корисника активности – 40
- вршњаци из шире популације младих– 100

Пројектне активности:

– Припремне активности

<p>2. Пројектне активности и остварени резултати</p> <p>активности реализоване током трајања пројекта</p> <p>Овај део обухвата све активности током трајања пројекта-од припреме за реализацију до завршне активности, дати им назив и означити бројем.</p>
<p>Активност 1 – Припремне активности</p> <p>Опис активности</p> <p>Припремне пројектне активности отпочеле су у априлу месецу.</p> <p>У априлу месецу, пројектни тим информисао је све релевантне установе, институције и појединце о планираним активностима и сарадњи која је неопходна ради успешне реализације пројектних активности.</p> <p>Такође, у оквиру припремних активности тим на пројекту одрадио је идејну скицу за израду промотивног материјала.</p> <p>Постигнути резултати:</p> <p>Планирана активност је реализована успешно. Остварена је сарадња са службом за децу и младе Цетра за социјални рад, омогућен је приступ информацијама и корисницима услуга социјалне и породичне заштите, затим сарадња са Домом за децу и омладину „Вера Благојевић“, Основним школама у Јадранској и Варош Лешници, Брезјаку, сарадња са Организацијом Црвеног Крста Лозница.</p> <p>Идејни нацрт за флајере је на креативан начин осмишљен, и остварен је контакт са представницима трећег (приватног) сектора, око предстојеће припреме и израде флајера.</p> <p>Активност 2 - Израда промотивног материјала</p> <p>Опис активности</p> <p>У првом месецу реализације пројекта, од 15. маја -30. маја. Одрађена је припрема и штампање промотивног материјала. За реализацију ове активности ангажовали смо приватно предузеће „Графика“, са којима смо у до сада имали успешну сарадњу.</p> <p>Затим, почетком јуна месеца одржана је конференција за новинаре, на којој су присуствовали новинари локалних електронских и штампаних медија, ТВ Лотел, ТВ Подриње. Новинари су том приликом добили информације о пројектним активностима, циљу пројекта, популацији којој је пројекат намењен, као и трајању пројектних активности.</p> <p>Постигнути резултати:</p> <p>Активност Израде промотивног материјала отпочела у првом месецу реализације пројекта. Материјал нам је неопходан већ у првим месецима рада, када смо планирали састанке са представницима медија, представницима релевантних институција, као и за састанке са потенцијалним корисницима услуга пројекта и њиховим родитељима и старатељима.</p> <p>Материјали за промоцију су завршени у пројектом предвиђено време и успешно су подељени на неким од наведених активности промоције пројекта. Већи део материјала биће подељен у данима који су планирани за младе, кориснике услуга пројекта.</p> <p>Састанак са медијима успешно је реализован, сви позвани медији присуствовали су конференцији за новинаре када је пројекат званично представљен јавности, а у циљу веће сензибилизације локалне заједнице за потребе ове категорије младих.</p>
<p>Активност 3 – Формирање базе података</p> <p>Опис активности</p> <p>Реализација планиране активности отпочела је у другом месецу пројектних активности. Прикупљање података о лицима са сметњама у развоју на територији Лознице (град и месне заједнице). Најпре су прикупљани сирови подаци о корисницима путем сакупљања већ постојећих спискова у Градској урави Лозница, Месним заједницама, школама, Центру за социјални рад...</p> <p>Након обједињавања прикупљених података, наставили смо потражњу о неким специфичнијим информацијама које би нам биле од користи за пројекат, али и за обједињавање јединствене базе података.</p>

Постигнути резултати:

Можемо рећи да смо до сада већи део лица са сметњама у развоју регистровани, али неке значајније податке као што су категоризација, школски статус, материјално стање корисника... нисмо успели објединити. Постојећи подаци о наведеним лицима са којима располажу институције у Лозници нису нам значајно били од користи, јер су застарели, штур и недовољни за формирање квалитетне јединствене базе података. То је ризик који нисмо предвидели пројектом, с тога ћемо у току реализације пројекта нашу базу попуњавати информацијама које скупимо на терену у директним контактима са корисницима, њиховим родитељима, пријатељима...

Ова активност није завршена, из претходно наведених разлога али ће се радити континуирано до краја пројекта, и касније када ће Друштво за помоћ МНРО, наставити са обједињавањем и ажурирањем података. (који су у интересу и за Друштво, и за Локалну управу, и наравно за директне кориснике и њихове породице)

Активност 4 – Селекција и формирање групе младих са сметњама у развоју

Опис активности

Наведена активност отпочета је у трећем месецу реализације пројекта. Ова активност била је у директној вези са формирањем базе података, односно, њен почетак условљен је подацима из базе. Селекција корисника вршена је преваходно према узрасту, јер податке о категоризацији нисмо имали у бази података за све кориснике, док формирање група било је условљено местом боравка корисника. Одржани су информативни састанци са породицама корисника, на којима су се упознали са циљевима пројекта, активностима као и могућностима које имају њихова деца укључивањем у радионице предвиђене пројектом.

Постигнути резултати:

У периоду од 15 јула- 10 августа одржани су састанци са потенцијалним корисницима услуга и њиховим родитељима. Према је територијална разуђеност корисника представљала значајан ризик за одржавање састанака, ми смо потенцијалне кориснике окупљали према месту живљења.

Одржана су 4 састанка у месним заједницама: Варош Лешница, Јадранска Лешница, Брезјак и Лозница.

16.07.2010.год. одржан је састанак у Варош Лешници (на тај састанак позвани су корисници из Варош Лешнице, Доњег Добрића, Новог Села и Страже), од укупног броја позваних (25 лица), састанку је присуствовало 8 лица.

20.07.2010.год. одржан је састанак у Јадранској Лешници (на тај састанак позвани су корисници из Варош Лешнице, Шора и Липнице), од укупног броја позваних (14 лица) састанку је присуствовало 10 лица.

26.07.2010.год. одржан је састанак на Брезјаку (на тај састанак позвани су корисници из Брезјака, Драгинца, Цикота, Милине, Слатине, Горњих Недељица и Корените) од укупног броја позваних (15 лица) састанку су присуствовала 3 лица.

09.08.2010.год. одржан је састанак у Лозници (на тај састанак позвани су корисници из Лознице, Лозничког поља и Бање Ковиљаче- али само лица која нису обухваћена ниједним обликом збрињавања,) од укупног броја позваних (56 лица), састанку је присуствовало 7 лица.

На састанку присутни су упознати са пројектним циљевима и активностима, као и могућностима које се пружају њиховој деци.

Субјективан доживљај водитеља састанака јесте да су породице углавном дошле очекујући неку материјалну добит. За радионице и рад са њиховом децом нису показали посебну заинтересованост. Након обављених разговора и информисања о могућностима које се могу указати за њих и њихову децу у неким каснијим периодима, мишљења су донекле промењена код већине. Али показатељ мотивације и заинтересованости биће радионице (односно, присуство младих на радионицама) које су планиране у 4 месецу реализације пројектних активности.

Активност 5 – Сусрети "Млади младима"

Опис активности

12. августа у преподневним часовима са младима из Дневног боравка „Сунце“ озваничили смо Дан младих. Према су временске прилике (висока спољна температура) за многе повољан фактор када су уличне акције у питању, наше младе су омеле да изађу на градско шеталиште и са другим младима дају свој допринос Дану младих. Ову акцију спровели смо испред Дневног боравка „Сунце“, том

приликом млади су делили лифлете са пројекта и комуницирали са пролазницима. Ова акција пружила је могућност начим младима да остваре контакте и са њима непознатим људима, ослободе се страхова од непознатог, што је значајан допринос социјализацији ове категорије младих. Том приликом млади су приступили и цртању на плочнику (у складу са њиховим способностима) цртеже који су асоцијација Дана младих.

20. Октобра 2010. године, у преподневним часовима са младима из Дневног боравка „Сунце“ озваничили смо „Дечју недељу“. Извели смо младе на шеталиште и на кратко (временске прилике нам нису дозвољавале дуже задржавање напољу) локалној заједници представили радове са радионица (честитке које су млади делили пролазницима) као продукт њиховог рада.

Постигнути резултати:

Акција „Млади младима“ на „Дан Младих“ успешно је спроведена, упркос немогућности изласка на шеталиште услед високе температуре која не погодује овој популацији младих. Млади су се лепо забављали, акцији су присуствовали (са стране посматрајући) и млади из околних зграда, којима смо скренули пажњу својим активностима. Наши млади су делили лифлете, и на себи својствен начин објашњавали шта на њима пише.

Акција „Млади младима“ на дан „Дечје недеље“ успешно је спроведена, на шеталиште смо изашли, и дали свој мали допринос. Млади су се лепо забављали, дружећи се међусобом и са другим вршњацима.

После 15. Децембра планирана је последња активност „Млади младима“, када ћемо као завршницу пројекта организовати заједничку прославу свих младих и њихових породица са младима из Дневног боравка „Сунце“, где ћемо путем медија представити локалној заједници продукте заједничког рада и залагања на пројекту. И уу пригодну свечаност и забаву најавити долазак предстојеће нове године.

Активност 6 – Мануелно – визуелно тактилне радионице

Опис активности

Припремне активности:

У периоду од 15 јула- 10 августа одржани су састанци са потенцијалним корисницима услуга и њиховим родитељима. Према је територијална разуђеност корисника представљала значајан ризик за одржавање састанака, ми смо потенцијалне кориснике окупљали према месту живљења.

Одржана су 4 састанка у месним заједницама: Варош Лешница, Јадранска Лешница, Брезјак и Лозница.

На састанку присутни су упознати са пројектним циљевима и активностима, као и могућностима које се пружају њиховој деци.

Радионице са децом и младима

Реализација радионица почела је 01. 09.2010. године. Формиране су 3 групе младих са сметњама у развоју, према унапред утврђеним критеријумима, у месним заједницама које су географски најближе месту становања младих.

Радионице су се одржавале у просторијама основних школа у месним заједницама Ј.Лешница и В.Лешница, као и у простору за дневно збрињавање младих са сметњама у развоју „Сунце“ у Лозници. Са младима је рађено неколико врста радиочарског рада:

-**музичке радионице** (слушање музике, играње уз музику уз координацију покрета кроз такт..)

-**ликовне радионице** са различитим темама и техникама рада (**тема јесен:** рад кроз мозаик и коришћење природних материјала, и то лишћа, плодова јесени, гранчица...који су млади сами сакупљали у сврхе вежбања грубе и fine моторике, упознавања са природом и њеним променама...**тема Нова година:** израда честитки коришћењем различитих материјала и техника за рад...**тема наше место:** коришћење темпера, упознавање са бојама, техникама мешања боја и препознавања добијених, као и препознавања геометријских облика, њихово бојење нојцима, сечење макама а затим лепљење у целину...**тема домаће животиње:** препознавање домаћих животиња, њихово бојење слободном техником.

-**радионице физичке активности** (игре са лоптом, коришћење обруча, обављање чуњева....).

Постигнути резултати:

Планирана активност је реализована успешно. Од 01. септембра до 15 децембра одржано је укупно 14

радионица (свака радионица временски је трајала 1.5 сат) што је укупно 21 сат активног рада са децом и младима из ове популације. И 7 сати искоришћених у сврхе припремних активности на почетку пројекта (комуникација са локалних установама, организацијама и институцијама, као и са потенцијалним породицама младих са сметњама у развоју...).

У циљу јасније комуникације са родитељима младих, одржавали смо редовну комуникацију са Основним школама као и са медијима у циљу бољег информисања локалне заједнице. Док у сврхе пријатније атмосфере у раду за младе, радионице су одржаване у просторијама основних школа у Јадранској и Варош Лешници, док за младе из Лознице и околине радионице су се одржавале у Дневном боравку за децу и омладину ометену у развоју „Сунце“

Према броју младих који су присуствовали радионицама и узели активно учешће у истим, не можемо рећи да смо задовољили критеријум који смо поставили на почетку планирања пројектних активности. Пројектом планиран број младих на радионицама био је 40. Док, укупан број младих обухваћених радионицама је 21. И то:

Јадранска Лешница 8 младих, Варош Лешница 7 младих и Лозница са околином 6 младих.

Иако почетни критеријум броја обухваћених корисника није задовољен, сматрамо да смо циљ планиран пројектом остварили. Млади као и њихове породице које су препознале потребе своје деце као и значај нашег ангажовања у раду са њима, су задовољни. Слободно време ове категорије младих квалитетно је искоришћено, а родитељи су имали време које могу посветити себи. Млади су радили на себи, родитељи су у току рада препознали способности сопствене деце као и њихове капацитете, који нису толико лоши као што су родитељи мислили. Понето је једно позитивно искуство за све актере у раду (млади, родитељи, водитељи, локална средина...).

Активност 7 – Спортско – рекреативни излети

Опис активности

Спортско-рекреативна активност намењена младима са сметњама у развоју превасходно је имала за циљ издвајање младих из средине у којој живе; за оне коју су релативно самостални одвајање од породице на краћи период у циљу осамостаљивања, као и дружење у природи са својим вршњацима. Наведену активност реализовали смо 25.09.2010. године, када смо организовали заједнички излет у Сунчану реку. На излету млади са својим родитељима и водитељима радионица провели су 4 сата, у природи, реализујући унапред осмишљене активности за тај дан.

Учешће на излету и у активностима у природи узело је 23 младих и 10 родитеља који су изразили жељу да тај дан проведу заједно са својом децом. Водитељи радионица и за тај дан осмислили су активности рекреације и дружења (доминирале су активности физичке спретности, кроз игре са лоптом, обручком, чуњевима...). Игре су подразумевале учешће свих младих, да препознају смисао тимске игре, значаја вршњака...а за родитеље да стекну увид у степен социјализованости своје деце, и унапреде своја знања кроз размену искустава са другим родитељима и водитељима радионица. Младима је за тај дан био обезбеђен ланч пакет.

Постигнути резултати:

У претходном поглављу наведен је значај овакве врсте активности за младе као и за њихове родитеље. На основу броја присутних младих као и учешћа родитеља на излету, као и задовољства које су понели са излета, можемо рећи да је сврха и циљ активности остварен. Млади су активно учествовали у свим друштвеним играма, и родитељи су такође узели учешће, што је показатељ успешног одабира активности од стране водитеља.

Активност 8 – Медијска присутност

Опис активности

Реализација наведене пројектне активности планирана је од трећег месеца трајања пројекта.

Ми смо у првом месецу одржали конференцију за новинаре када смо пројекат представили јавности.

Крајем трећег месеца послали смо обавештење за медије о досада постигнутим резултатима на пројекту.

У августу месецу, објавили смо вест путем медија о предстојећим, пројектом планираним активностима (радионицама за младе), када смо дали детаљне информације о врсти активности, коме је намењена, месту и времену одржавања радионица.

Такође, у истом месецу вест смо упутили и путем радио преносника, јер смо сматрали да ће на тај начин већи број људи из локалне заједнице имати прилику да се информише.

Постигнути резултати:

Информација о Пројекту и пројектним активностима била је доступна јавности на локалним медијским станицама ТВ Подриње и ТВ Лотел, сваког трећег месеца реализације пројектних активности. Средином августа проследили смо вест за штампане медије, где је јавност упозната већ крајем месеца августа са активностима које су до сада реализоване на пројекту, као и са предстојећим радионицама за младе које су се реализовале од септембра до децембра 2010. године.

Активност 9 – Новогодиња забава

Опис активности

Новогодишња забава организована је у протсоријама Дневног боравка 30.12.2010. године.

Ангажована је музика уживо и Деда Мраз, припремљена је пригодна закуска и дружење деце и родитеља, као и играња.

Постигнути резултати :

Забава је изазвала огромну радост и задовољство свих актера.

Забава је организована средствима друштва МНРО.

2.2 Које од ваших активности су функционисале нарочито добро и зашто?

Све пројектом планиране активности за период трајања пројекта успешно су реализоване. Током пројекта остварили смо успешну сарадњу са са Центром за социјални рад, Домом за децу и омладину „Вера Благојевић“ из Бање Ковиљаче, основним школама у Јадранској Лешници, Варош Лешници, као и са месном заједницом у Јадранској Лешници..

Број младих обухваћених радионицама је нешто испод очекиваног и пројектом планираног, али сматрамо да је активност радионичарског рада била веома успешна, јер су млади и њихове породице показали велику заинтересованост и мотивисаност за активним учешћем у свим пројектним активностима.

2.3 Које од ваших активности нису функционисале нарочито добро и зашто?

Прикупљање података о лицима са сметњама у развоју на територији Лознице (град и месне заједнице). Најпре су прикупљени сирови подаци о корисницима путем сакупљања већ постојећих спискова у Градској урави Лозница, Месним заједницама, школама, Центру за социјални рад...

Након обједињавања прикупљених података, наставили смо потражњу о неким специфичнијим информацијама које би нам биле од користи за пројекат, али и за обједињавање јединствене базе података.

Можемо рећи да смо до сада већи део лица са сметњама у развоју регистровали, али неке значајније податке као што су категоризација, школски статус, материјално стање корисника... нисмо успели објединити. Постојећи подаци о наведеним лицима са којима располажу институције у Лозници нису нам значајно били од користи, јер су застарели, штур и недовољни за формирање квалитетне јединствене базе података.

Мали број младих обухваћених радионицама. Оно што смо очекивали пројектним активностима, јесте слаба мотивација породица за укључивање своје деце у радионице, управо зато што немају материјалну корист од њих. Што је резултирало знатно мањим бројем младих на радионицама од пројектом предвиђеног.

3. Допринос пројекта

Процена реализоване активности на пројекту као и утицај, ефекти реализације пројекта.

Велики број породица има сазнање да је Градска управа Лознице препознала потребе ове категорије младих, и да поред дневног збрињавања младих са сметњама у развоју, прилику да уче, да се друже

пружила је и другим младима који не живе близу града. Сматрамо да је ово тек почетак и да ће породице лица са сметњама у развоју у много већем броју у перспективи препознати значај ове врсте рада са њиховом децом, и да ће у неким наредним активностима број младих бити знатно већи.

Описати како је пројектна активност допринела остваривању главног циља пројекта или специфичних циљева.

Описати ако има неочекиваних (позитивни/негативни) резултата.

Пројекат је имао за циљ побољшање положаја младих са сметњама у развоју у Лозници, кроз укључивање у активности менталног, физичког и социјалног оспособљавања на нивоу њихових способности.

Све пројектом планиране активности имају за циљ побољшање положаја младих са сметњама у развоју.

Формирање јединствене базе података о лицима са сметњама у развоју на територији Града Лознице омогућава јаснију слику локалне заједнице о броју лица, потребама које имају као и лакшу комуникацију са истим.

Затим, кроз активности намењене деци и младима ове категорије пружила им се могућност да поред тога што ће делимично унапредити своје способности, научити нешто ново, такође велики значај огледа се у њиховој ресоцијализацији. Јер ако узмемо у обзир чињеницу да су то млади који нису обухваћени ниједним обликом организованог рада, оваква врста услуге користи за наставак њихове започете социјализације.

Велики значај за децу и њихове породице ове категорије, јесте сензитизација јавности и локалне самоуправе. Јавност је путем медија имала могућност да се информише и прати активности намењене овој популацији.

4. Одрживост пројекта

Како видите наставак пројекта, и у складу са тим његову одрживост.

Одрживост пројекта видимо у финансијској подршци локалне самоуправе.

Канцеларија за младе са својим активностима, такође бих могла обезбедити одрживост ове врсте активности намењене младима.

5. Закључак

Једна, две или неколико реченица које би, поред већ наведених процена успешности и одрживости имале и неку препоруку, сугестију, критички осврт, модел и сл.

Како предвиђате да ће се ваш пројекат развијати у будућности?

Друштво за помоћ МНРО, постоји дуги низ година. До сада су реализовали велики број радионица са младима са сметњама у развоју, углавном школском децом, рекреативне наставе, итд, све уз финансијску подршку Градске Управе Лозница.

Потреба Друштва огледа се у стручној едукацији његових чланова, за писањем пројеката, како бих Друштво и у будућности могло аплицирати и код других донатора.

У досадашњем раду на пројекту, искристалисала се потреба и за едукацијом породица, тј родитеља деце са сметњама у развоју, који до сада нису имали подршку у том смислу.

Тakoђе, и правна подршка овим породицама је нешто што се јавило као велика потреба ових људи.

Друштво уз стручну едукацију могло бих у будућности да пружа и правну подршку породицама лица ометених у развоју.

6. Промоција

Како бисте оценили у тоталу промоцију вашег пројекта? Да ли су грађани/циљне групе били заинтересовани за ваше активности?

Локалне институције, установе и организације, као и трећи сектор, показао је велику заинтересованост за наш рад, кроз пружање стручне подршке, давање информација, као и не материјалне врсте помоћи. Можемо рећи да је сарадња била веома успешна. Промоција пројекта је била довољна, али због временских прилика које су нас ометале да се чешће представљамо јавности, као и због специфичности корисника, можда је јавност слабије упозната са конкретним активностима оствареним пројектом.

Да ли сте спровели неке посебне студије да процените утицај и значај пројекта?

Не.

Молимо приложите копије материјала које сте правили од подношења међуизвештаја.

7. Финансије

Који су најважнији проблеми када су у питању финансије?

Нисмо имали посебних проблема. Осим, што смо предвидели могућност куповине превозног средства која је нужна, али нисмо је успели обезбедити.

8. Подршка

Како бисте оценили подршку Града?

Финансијска подршка Града за пројекат намењен деци и младима са сметњама у развоју, показатељ је сензибилизације локалне управе за потребе ове категорије деце и младих као и њихових породица.

Каква подршка вам је требала, али није била доступна?

Подршка у активности прикупљања података о лицима са сметњама у развоју, ради обједињавања јединствене базе података. Боља комуникација са председницима месних заједницама, у циљу пружања података о лицима са сметњама у развоју која се налазе са местом пребивалишта на територији месне заједнице коју они покривају.

Препорука упућена Градској Управи јесте да се редовно ажурирају подаци о лицима са сметњама у развоју (потпунији подаци на основу којих би могли на лакши начин остварити комуникацију са истим).

